

Modernitetssjukdomar

Amalgamförgiftning, elöverkänslighet, bildskärmsallergi, sjuka hus-sjuka, multipel kemisk överkänslighet och kroniskt trötthetsyndrom kan inordnas under begreppet "modernitetssjukdomar" eller "miljökänslighets-sjukdomar". Det som utmärker dem är att forskarna står villrådig inför dessa nya fenomen. Patienterna mår dåligt, men läkarna går bet på att finna något egentligt fysiskt fel på dem.

I en stort uppslagen artikel i det nummer av Dagens Medicin som gavs ut i samband med läkarstämman i november (och delades ut gratis till deltagarna) yttrar sig docent Bengt Arnetz, forskare i yrkes- och miljömedicin. Han konstaterar dels att det inte är otänkbart att vissa personer kan utveckla överkänslighet mot t.ex. elektromagnetiska fält, dels att det hittills inte lyckats att med provokationsstudier (då man avsiktligt utsätter personer för det som de eventuellt inte tål) visa något samband mellan fält och symptom.

Socialstyrelsen konstaterar att symtombilden är diffus vid samtliga av dessa tillstånd. Samma symptom drabbar många som inte anser sig vara överkänsliga för el eller strålning.

Dataoperatörer klagat ofta över hudbesvär av vissa typer, men det visar sig att lärare har samma besvär ännu oftare!

Sjukdomsförloppet visar ofta ett mönster: symptomen visar sig i samband med en stressig period på jobbet, doktorn hittar inget fel, patienten vägrar att acceptera besked av typen "det beror väl på

nerverna" och börjar ett alltmer intensivt sökande efter en fysisk orsak till sina tilltagande besvär. Ju mer medierna uppmärksammar en tänkbar mekanism, desto fler människor diagnosticerar sig själva enligt denna tolkningsmodell. Samtidigt ökar även antalet faktorer som vållar symptomen: datorer, lysrör, TV, elektriska fält i allmänhet. En del av patienterna slutar som "sjukvårdshaverister", med svåra lidanden och helt utan förtroende för sjukvården.

En framkomlig väg kan vara att träna patienterna att hantera symptomen och stressen utan att vare sig acceptera eller förkasta deras tolkning av orsaken till besvären. Ju tidigare åtgärderna sätts in, desto bättre blir resultatet. Elsanering ingår dock ofta i behandlingen. Till och med Socialstyrelsen har låtit elsanera en del av sina lokaler!

Amalgamenheten vid Hudinge sjukhus lades ned "av misstag" i samband med att ett stort sparkpaket genomfördes, men verksamheten skall utvärderas. Kliniken hann ta emot 380 patienter under de år den var i gång. Preliminärt hade 10—15 procent av dessa helt andra sjukdomar än amalgamöverkänslighet, ungefär lika många hade påvisbara fel på tänderna som gav dem besvär, och nästan hälften var "rätt normala människor som mått dåligt i kroppen en längre tid och som läst för mycket tidningsartiklar om amalgamförgiftning och oral galvanism". De återstående 20-30 procenten ansåg sig amalgamförgiftade trots att det inte gick

att konstatera någon medicinsk förklaring till deras symptom.

N.H.

Symptom på elkänslighet	
Andel som har problem (procent)	
NERVSYSTEMET	
• Yrsel	37
• Koncentrationsproblem	36
• Stickningar	25
• Dåligt närminne	18
• Domningar	10
• Sömnsvårigheter	7
HUD	
• Sveda/rodnad	28
• Klåda	10
• Rödflammighet	9
ALLMÄN SJUKDOMSKÄNSLA OCH HUVUDVÄRK	
• Stark trötthet	37
• Huvudvärk	16
• Matt/kraftlös	9
ÖGON	
• Ögonbesvär ospecifikt	24
• Ljuskänslighet	8
HJÄRTA/CIRKULATION	
• Hjärtklappning	16
• Ödem i benen	3
• Tryck över bröstet	3

Källa: Socialstyrelsen